

Falu kommun

Barn- och utbildningsförvaltningen

Kultur- och fritidsförvaltningen

Anna Lindgren

Joakim Lindblad

Tel. 023-830 00

E-post: anna.lindgren@falun.se, joakim.lindbland@falun.se

DnrBUN0362/24 & KFN0093/24

Datum 2024-08-29

Yttrande gällande Ett fritidskort för barn och unga

Synpunkter till val av fritidskort som form för att främja en meningsfull fritid för barn och unga

Falu kommun ställer sig positiva till att det görs en satsning i syfte att fler barn och unga får en mer meningsfull fritid och att intentionen är att barn från socioekonomiskt utsatta familjer särskilt beaktas.

Falu kommun noterar att handläggningen känns komplex och på så vis kanske onödigt kostsam. En del aktiviteter skulle istället kunna arrangeras gratis med statliga bidrag. Fler och fler av de utövare som beskrivs i promemorian har redan idag arbetat aktivt med tillgänglighet genom att göra aktiviteter kostnadsfria eller med låg avgift. Ett annat alternativ skulle kunna vara att ge bidrag direkt till utförarna med krav att ta bort eller sänka avgifterna.

Administrationen för föreningar

För idrottsföreningar som kommer att vara anslutna till ett fritidskortsystem kommer det innefatta tillkommande administration. Denna administration är för de flesta idrottsföreningar något som görs av ideellt engagerade människor som redan idag har många uppgifter att sköta i sin förening. Processen med att ansöka och bibehålla sin status som godkänd leverantör av verksamhet kommer att kräva arbete och engagemang från föreningarna. Hanteringen av betalningsflöden mellan föreningens medlemmar och föreningen blir komplicerad och resurskrävande när fritidskortet kommer att användas för delbetalningar av föreningens avgifter. Detta kan riskera att föreningar väljer att inte vara med i fritidskortsystemet och därmed blir det önskade utbudet av godkända/valbara aktiviteter inte så stort som önskas.

Det generella bidragets storlek

Förslaget på bidragets storlek är i jämförelse med andra länders liknande satsningar lågt. Det är få aktiviteter, om några, där avgiften skulle kunna täckas med den summan. Risken är då att bidraget inte får den effekt som önskas, att fler barn får en meningsfull fritid samt att det blir positiva effekter på folkhälsan på längre sikt.

Det särskilda bidraget

I förslaget till vilka som ska omfattas av det särskilda bidraget så anges att det är barn som lever i familjer som får bostadsbidrag som ska ha rätt till det. Falu kommun anser att det inte är en heltäckande indikator på barn som är särskilt utsatta. Många barn som idag lever i en socioekonomiskt utsatt situation saknar stadigvarande boende vilket gör att de inte har möjlighet att ansöka om bostadsbidrag. De barnen är redan extra utsatta utifrån den osäkra boendesituationen och får då enligt förslaget inte heller möjlighet att ta del av det särskilda bidraget. Falu kommun undrar även om vårdnadshavare kan bli återbetalningsskyldiga för det särskilda fritidskortet liksom de kan bli av bostadsbidraget om inkomsterna förändras.

Familjehemsplacerade barns rätt att ta del av fritidskort eller motsvarande insats bör utredas vidare

Falu kommun anser att en fortsatt utredning gällande familjehemsplacerade barns rätt att ta del av fritidskort eller motsvarande riskerar att exkludera en redan utsatt grupp ytterligare genom att det riskerar att ta längre tid innan en lösning finns för den målgruppen. Som utredningen visar har socialtjänsten redan idag ett uppdrag att verka för att placerade barn har en meningsfull fritid och lösningen bör således vara genom socialtjänsten. Socialstyrelsen bör därför få i uppdrag att se över gällande föreskrifter i syfte att tydliggöra socialtjänstens ansvar att säkerställa en meningsfull fritid för placerade barn som även kompenserar för uteblivet fritidskort för familjehemsplacerade barn.

Idag har socialtjänsten en skyldighet att varje år lämna in statistik till Socialstyrelsen kring placerade barn. Falu kommun anser att de uppgifter som ingår i statistiken bör ge Socialstyrelsen tillräckligt underlag för att se hur många barn som socialtjänsten har haft ansvar för under det gångna året och som då troligtvis inte har kunnat tillgodogöra sig fritidskortet via sina vårdnadshavare. Utifrån det bör Socialstyrelsen få i uppgift att förmedla ett riktat statsbidrag till socialtjänsterna i kommunerna för att kompensera kommunerna för den ökade kostnaden.

Kulturskolan

I Falu kommun och i många andra kommuner är det idag kö till kulturskolans kursverksamheter. I Falun är verksamheten till största del subventionerad. Det betyder att om fler barn och unga ska ges möjlighet att delta i kulturskolans kursverksamhet än idag, kommer det att innebära högre kostnader för kommunen, då verksamheten i sådant fall skulle behöva expandera. Kulturskolan anser vidare att det är svårt att se att ett fritidskort är lösningen på ungas psykiska ohälsa och kommer att nå nya målgrupper. Mer relevant vore ett direkt stöd till landets kulturskolor med krav på att sänka avgifterna, samt att bedriva gratisverksamheter i områden med socioekonomiska utmaningar, något som Kulturrådet påtalar som gynnsamt för ett vidgat deltagande.

Biblioteken

Bibliotekens aktiviteter mot barn och unga är redan idag kostnadsfria för deltagarna, vilket gör att fritidskortet ej kan nyttjas till dessa aktiviteter. Ett riktat bidrag för barn och ungas fritidsaktiviteter på bibliotek skulle få bättre effekt och förhoppningsvis också öka läsandet i dessa grupper.

Tidpunkt för när lagändringar ska träda i kraft

Utöver ovan nämnda synpunkter anser Falu kommun att regeringen istället för att som förslaget lyder, börja med en pilotstudie i några utvalda kommuner med varierande antal invånare. Detta för att se indikationer på om det faktiskt är en lämplig insats med fritidskort i syfte att motverka ohälsa och inaktivitet, innan lagändringarna träder i kraft och en fullstor organisation byggs upp.